

Yeşil Dönüşümcü Liderlik Araştırmalarının Entelektüel Yapısı ve Evrimi: Gelecek İçin Bir Yol Haritası

The Intellectual Structure and Evolution of Green Transformational Leadership Research: A Roadmap for the Future

Mehtap Öztürk¹ , Muhammet Ali Deliktaş²

¹Department of Management and Organization, Selçuk University, Konya, Türkiye.

²Master Student, Department of Management and Organization, Selçuk University, Konya, Türkiye,
mdlks42@gmail.com (Corresponding Author).

Özet

Bu çalışma, yeşil dönüşümcü liderlik literatürünün entelektüel yapısını, tematik evrimini ve araştırma eğilimlerini bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemektedir. 1996–2025 döneminde Web of Science Core Collection’dan elde edilen 1.256 makalelik veri seti kullanılarak alanın bilimsel üretim eğilimleri, sosyal işbirliği ağı, kavramsal yapısı ve entelektüel temelleri analiz edilmiştir. Bulgular, literatürün özellikle 2013 sonrasında belirgin bir ivme kazandığını; 2019–2024 yılları arasında ise hem yayın sayısında hem de atıf hacminde hızlı bir artış yaşandığını göstermektedir. Sosyal yapı analizleri, bilimsel üretimin Çin, ABD ve Avrupa ülkeleri etrafında yoğunlaştığını ve uluslararası işbirliklerinin bu bölgelerde merkezileştiğini ortaya koymuştur. Kavramsal yapı analizleri, literatürün dönüşümcü liderlik, yeşil inovasyon, çevresel performans ve sürdürülebilirlik eksenlerinde kümелendiğini göstermektedir. Entelektüel yapı sonuçları ise alanın teorik kökenlerinin dönüşümcü liderlik, örgütsel psikoloji ve yeşil inovasyon literatürüne dayandığını doğrulamaktadır. Bu bütüncül bulgular, yeşil dönüşümcü liderliğin hızla yükselen, geleceği şekillendirme potansiyeli yüksek bir araştırma alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışma, kavramın örgütsel davranış, sürdürülebilirlik stratejileri ve yeşil inovasyon literatürü açısından kritik bir dönüm noktası haline geldiğini göstererek gelecekteki araştırmalar için kapsamlı bir yol haritası sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Yeşil Dönüşümcü Liderlik, Dönüşümcü Liderlik, Bibliyometrik Analiz

Abstract

This study examines the intellectual structure, thematic evolution, and research trends of the green transformational leadership literature using bibliometric analysis methods. Using a dataset of 1,256 articles obtained from the Web of Science Core Collection between 1996 and 2025, the scientific production trends, social collaboration network, conceptual structure, and intellectual foundations of the field were analysed. The findings show that the literature gained significant momentum, particularly after 2013, with a rapid increase in both the number of publications and the volume of citations between 2019 and 2024. Social structure analyses reveal that scientific production is concentrated in China, the United States, and Europe, and that international collaborations are centred in these regions. Conceptual structure analyses show that the literature clusters around transformational leadership, green innovation, environmental performance, and sustainability. Intellectual structure results confirm that the field's theoretical origins are grounded in transformational leadership, organisational psychology, and green innovation literature. These comprehensive findings reveal that green transformational leadership is a rapidly emerging research area with high potential to shape the future. By demonstrating that the concept has become a critical turning point in organisational behaviour, sustainability strategies, and the green innovation literature, the study provides a comprehensive roadmap for future research.

Keywords: Green Transformational Leadership, Transformational Leadership, Bibliometric Analysis

For Citation: Öztürk, M., Deliktaş, M. A. (2025). Yeşil Dönüşümcü Liderlik Araştırmalarının Entelektüel Yapısı ve Evrimi: Gelecek İçin Bir Yol Haritası. *Journal of Academic Value Studies*, 11(4), 343-357. <http://dx.doi.org/10.29228/javs.88656>

Received: 28.11.2025 Accepted: 29.12.2025

This article was checked by *intihal.net*

2149-8598 / Copyright © 2025

1. Giriş

Sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda liderlerin üstlendiği rol, artan kamuoyu bilinci, iklim endişeleri ve paydaş baskılarıyla birlikte giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle 21. yüzyılın başlarından itibaren küresel ölçekte yaşanan çevresel, ekonomik ve sosyal dönüşümler, örgütlerin stratejik yönelimlerinin köklü bir şekilde değişmesine neden olmuştur. İklim değişikliğinin etkileri görünür hale gelirken; hükümet politikaları, çevre koruma kanunları ve küresel standartlar işletmelerin sorumluluklarını artırmış, çevresel sürdürülebilirlik uygulamalarını isteğe bağlı kurumsal sosyal sorumluluk faaliyeti olmaktan çıkararak stratejik bir zorunluluğa dönüştürmüştür (Bansal ve Song, 2017; Demirel ve Kesidou, 2019). Günümüzde tüketiciler başta olmak üzere tüm paydaşlar, örgütlerden çevresel ayak izlerini azaltarak çevre dostu yönetim modelleri geliştirmelerini beklemektedir (Friede vd., 2015). Bu beklenti, örgütleri sürdürülebilirliği stratejilerinin merkezine taşımaya itmiştir. Süreçlerine yeşil yaratıcılığı ve inovasyonu entegre eden örgütler; kaynak verimliliği ve atık yönetimi ile maliyet avantajı sağlarken, pazar paylarını ve kurumsal itibarlarını da artırmaktadırlar (Al-Ghazali vd., 2022). Buna karşın, ekolojik gereklilikleri süreçlerine dahil edemeyen örgütlerin rekabet avantajını kaybettikleri ve pazar kaybı yaşadıkları görülmektedir (Hart, 1995; Loorbach ve Wijsman, 2013). Örgütler yeşil dönüşüm sürecinde çeşitli adımlar atsa da, çalışanların yeşil davranışlar sergilemesi için uygulanan yasal düzenlemeler veya teşvikler, güçlü bir liderlik vizyonu olmadığında genellikle yalnızca kısa vadeli değişikliklere neden olmaktadır (Lokhorst vd., 2013). Örgütsel davranış doğrudan hakim değerlerden etkilendiğinden, kalıcı değişim örgütsel kültürün dönüşümünü gerektirmektedir (Eren ve Özdemirci, 2024). Bu süreçte örgütleri yeşil dönüşüm yolculuğunda yönlendirecek, çalışanları çevresel hedefler etrafında birleştirecek ve sürdürülebilirlik vizyonunu kültüre entegre edebilecek güçlü liderlere ihtiyaç duyulmaktadır (Metcalf ve Benn, 2013). Ekolojik sürdürülebilirlik paradigması ile dönüşümcü liderlik teorilerinin kesişiminde ortaya çıkan yeşil dönüşümcü liderlik, çevresel sorumluluk bilincini örgütsel dönüşüm süreçlerine entegre eden stratejik bir sentezi temsil etmektedir. Literatürde bu kavramın örgütsel performans, yeşil inovasyon ve çalışan davranışları üzerindeki olumlu etkileri kanıtlanmış olsa da (Chen ve Chang, 2013; Singh vd., 2020), alanın kavramsal yapısının dağınık olduğu ve terminolojik çeşitliliğin (çevresel, ekolojik, sürdürülebilir liderlik vb.) bütüncül bir anlayışı zorlaştırdığı görülmektedir. Bu çalışma, söz konusu literatürü bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek, alandaki entelektüel yapıyı haritalandırmayı ve gelecek araştırmalara bir yol haritası sunmayı amaçlamaktadır.

2. Kavramsal Çerçeve

Liderlik yazını uzun yıllar boyunca örgütsel performansın temel belirleyicisi olarak ele alınmış; ancak 21. yüzyılın ortaya çıkardığı ekolojik kırılganlıklar, liderliğin anlamını bağlama özgü biçimde yeniden şekillendirmiştir. Geleneksel yaklaşımlarda performans çoğunlukla finansal çıktılar üzerinden değerlendirilirken, günümüz örgütleri liderlerinden çevresel sorumluluk, etik yönetim ve sürdürülebilirlik stratejilerini eş zamanlı olarak yürütmesini beklemektedir. Bu dönüşüm, liderliğin yalnızca davranışsal yönleriyle değil, aynı zamanda stratejik yönetim boyutlarıyla da yeniden ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Celepli Sütbaş ve Güzeller (2025), yeşil dönüşümcü liderliği çalışanları motive eden klasik bir liderlik biçiminden ziyade, onların çevresel kapasitesini geliştiren ve kurumsal sürdürülebilirliği destekleyen bütüncül bir paradigma olarak tanımlamaktadır. Yeşil dönüşümcü liderlik çalışan bağlılığını artırmakla birlikte, açık bir çevresel vizyon sağlanmadığı takdirde çalışanların çevreci davranışlarını tetiklemede yetersiz kalabildiğini göstermektedir (Robertson ve Barling, 2013).

Yeşil dönüşümcü liderliğin kavramsal kökeni Burns (1978, 2004) tarafından temelleri atılan ve Bass (1985) tarafından sistematize edilen Dönüşümcü Liderlik teorisine dayandırılmaktadır. Bass (1990), dönüşümcü liderliği, takipçilerin ilgilerini genişleten, takipçilerine vizyon aşıl原因 ve başlangıçta beklediklerinden daha fazlasını başarmaya ikna eden bir süreç olarak tanımlamıştır. Bu liderlik tarzı, etkileşimsel liderlik tarzının ötesine geçerek etik davranışlarla rol model olma, ilham verici vizyon sunma, entelektüel uyarım sağlama ve bireysel gelişimle ilgilenme boyutlarını içermektedir (Bass, 1999; Bass ve Riggio, 2006). Ancak liderlik literatüründe son yıllarda yaşanan paradigma değişimi, araştırmacıların odaklarını genel liderlikten belirli bir hedefi etkileyen davranışlara kaydırmalarına neden olmuştur. Bu dönüşümün bir sonucu olarak Robertson ve Barling (2013), dönüşümcü liderlik kapsamını çevresel bağlamda genişleterek yeşil dönüşümcü liderlik kavramını ortaya atmış ve bu liderlik tarzının çevre yanlısı davranışları teşvik etmede genel liderlikten daha etkili olduğunu kanıtlamıştır. Yeşil Dönüşümcü Liderlik, liderlerin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak için çalışanları motive ettiği, çevresel farkındalığı artırdığı ve yeşil inovasyonu teşvik ettiği bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Chen ve Chang, 2013). Kavramın yeşil dönüşümcü liderlik olarak evrilmesi dönüşümcü liderliğin ve boyutlarının da ekolojik bir mercekten yeniden yorumlanmasıyla sağlanmıştır. Bu kapsamda yeşil dönüşümcü liderlik, dönüşümcü liderliğin çevre bağlamında genişletilmiş dört temel boyutundan oluşmaktadır. Bunlar, yeşil idealleştirilmiş etki, yeşil ilham verici motivasyon, yeşil entelektüel uyarım ve yeşil bireysel ilgidir (Robertson ve Barling, 2017). Yeşil idealize edilmiş etki, çalışanlar üzerinde hayranlık duygusu uyandıran, güvenilir, etik ve profesyonel rol modeller olarak yeşil liderlerin çalışanlarını örnek yeşil

davranışlara teşvik etmesidir. Sürdürülebilir uygulamaları benimseyen liderler, örgüt içinde de çevresel sorumluluk bilincini yansıtır (Mesaadah ve Al Awaysha, 2025; Sobaih vd., 2022). Çalışanlar güdülenme ve duygusal durumlar aracılığıyla etkilenecek çevreyi önemseyen çalışma sistemine göre davranışlarını dönüştürerek çevre dostu davranışları benimserler (Graves vd., 2013; Liu ve Yu, 2023; Robertson, 2018). İlham verici yeşil motivasyon, liderlerin çevre odaklı vizyon paylaşımı ve çalışanları çevresel hedefler doğrultusunda motive etmesidir. Bu süreçte liderler, çevresel sürdürülebilirliğin önemine dair ikna edici bir iletişim geliştirirler ve çalışanlara çevre korumanın önceliklendirilmesini vurgularlar (Li vd., 2020). Entelektüel yeşil uyarım, çalışanları çevresel sorunlar hakkında eleştirel düşünmeye teşvik etmelerini ve yaratıcı düşüncelerini sağlayarak inovatif çözümler geliştirmeleri için desteklendikleri süreç olarak ifade edilmektedir. Bu boyut, örgüt üyelerinin mevcut çevresel uygulamaları sorgulamalarını ve alternatif yaklaşımlar geliştirmelerini de kapsamaktadır. Son olarak bireyselleştirilmiş yeşil değer/ilgi, her çalışanın bireysel çevresel gelişim ihtiyaçlarını anlama ve bu doğrultuda kişiselleştirilmiş destek sağlama yaklaşımıdır (Avolio ve Bass, 2004; Mansoor vd., 2021; Peng vd., 2025).

Literatürde yeşil dönüşümcü liderliğin kavramsal çerçevesi farklı tanımlamalar üzerinden şekillenmektedir. Chen ve Chang (2013) yeşil dönüşümcü liderliği, ekolojik liderlik perspektifinden değerlendirerek sürdürülebilirlik odaklı stratejiler geliştiren, yeşil teknolojilerin operasyonlara entegrasyonunu teşvik eden ve çalışanları çevresel hedeflere yönlendiren bir liderlik stili olarak değerlendirmiştir. Bu yaklaşım dönüşümcü liderliğin, liderin ilham verici motivasyon, idealize edilmiş etki ve bireysel değer/ilgi gibi dönüşümcü liderlik unsurlarını spesifik olarak çevreci davranışlara yönlendirmesine işaret eder. Bunun yanında sürdürülebilir liderlik, liderliğin yeşil insan kaynakları yönetimi ve kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarıyla bütünleştirilmesini gerektirerek daha geniş bir yönetim ve stratejik sürdürülebilirlik çerçevesi sunmaktadır. Niazi vd. (2023), sürdürülebilir liderlik uygulamalarının bu yönetim sistemleriyle entegre edildiğinde uzun dönemli değer yaratma kapasitesini güçlendirdiğini göstermektedir.

Yeşil dönüşümcü liderlik, çalışanların çevresel hassasiyetlerini artıran ve örgütsel yeşil performansı destekleyen çok katmanlı bir etki mekanizmasına sahiptir. Chen vd. (2014), bu liderlerin çalışanların yeşil öz-yeterlilik düzeylerini artırarak hem bireysel hem de örgütsel performansı güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Liderler, çevresel vizyon geliştirerek eğitim, farkındalık programları ve sürdürülebilirlik politikaları aracılığıyla çalışanların çevreye ilişkin bilgi ve bilinç düzeyini artırır. Bu süreç yalnızca bir farkındalık yaratma işlevi değil, aynı zamanda davranışsal kapasiteyi güçlendiren bir öğrenme dinamiği üretmektedir. Literatürde yeşil dönüşümcü liderliğin örgütlerde yeşil yaratıcılığı ve inovasyonu teşvik eden kritik bir unsur olduğu da görülmektedir. Mittal ve Dhar (2016), bu liderliğin çalışanların yeşil yaratıcılık düzeylerini artırdığını gösterirken; Begum vd. (2022), liderlerin çalışanların yaratıcı süreçlere katılımını ve yeşil düşünme yeteneklerini geliştirerek yeşil inovasyonu tetiklediğini vurgulamaktadır. Cui vd. (2023) ise yeşil dönüşümcü liderliğin örgütsel yeşil öğrenmeyi desteklediğini ve özellikle radikal yeşil inovasyonun ortaya çıkması için gerekli bilişsel ve kültürel zemini hazırladığını belirtmektedir. Singh vd. (2020), yeşil dönüşümcü liderliğin proaktif çevresel stratejileri teşvik ederek örgütlerin sürdürülebilir rekabet gücünü artırdığını kanıtlamaktadır. Ancak bu liderlik tarzının kurumsallaşması çeşitli yapısal engeller nedeniyle her zaman sorunsuz ilerlememektedir. Celepli Sütbaşı ve Güzeller (2025), finansal kısıtlar, örgütsel kültürdeki direnç, düzenleyici çerçevelerdeki yetersizlik ve kısa vadeli kâr baskılarının bu liderliğin etkin biçimde uygulanmasını zorlaştırdığını göstermektedir. Bu nedenle yeşil dönüşümcü liderliğin başarısı, liderlerin uzun vadeli stratejik vizyon geliştirme kapasitesine ve bu yapısal engelleri aşma becerisine bağlıdır. Mevcut literatür, yeşil dönüşümcü liderliğin önemi konusunda hemfikir olsa da, alanın "sürdürülebilir", "çevresel" ve "yeşil" liderlik kavramları arasında terminolojik bir dağınıklık yaşadığı görülmektedir (Sanusi ve Farida, 2023). Bu doğrultuda alanın entelektüel yapısını, kavramlar arasındaki geçişkenliği ve son yıllardaki inovasyon odaklı eğilimini kapsayıcı bir bibliyometrik haritalama ile sunan çalışmalar sınırlıdır (Doan ve Wu, 2025; Jamian vd., 2023; Çankaya, 2024; Oduncu ve Yıldız, 2023; Celepli Sütbaşı ve Güzeller, 2023). Mevcut çalışmaların önemli bir bölümü, alanın üretim hacmi ve temel yayın/atıf göstergelerini başarıyla betimlemekle birlikte, entelektüel temel (kurucu kaynaklar ve bilgi akışları), kavramsal yapı (temaların zaman içindeki evrimi ve temalar arası geçişkenlik) ve sosyal yapı (işbirliği ağları) bileşenlerini aynı analitik çerçevede bütünleştirerek, literatürdeki yön değişimlerini "neden" sorusu üzerinden açıklayan yorumlayıcı bir senteze daha sınırlı düzeyde ulaşmaktadır. Ayrıca, farklı çalışmaların veri tabanı tercihleri, kapsadığı zaman aralıkları ve anahtar kelime stratejileri değiştiği için bulgular arasında karşılaştırılabilirlik de sınırlı kalabilmektedir. Bu çalışma, Web of Science verisi üzerinde uzun dönemli bir kesiti ele alarak alanın üç yapısını (entelektüel-kavramsal-sosyal) eşzamanlı biçimde haritalandırmakta; özellikle son yıllarda belirginleşen inovasyon ve dayanıklılık temalarının, literatürdeki hangi kavramsal kümelenmelerle ilişkilenecek yükseldiğini göstermeyi hedeflemektedir. Böylece çalışma, yeşil dönüşümcü liderlik literatürünü yalnızca "hangi temalar var?" düzeyinde raporlamak yerine, temaların nasıl birbiriyle eklemlendiğini ve hangi bağlamsal itkilere bağlı olarak alanın ağırlık merkezinin değiştiğini ortaya koyan daha açıklayıcı bir katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmada, literatürdeki bu kavramsal karmaşayı gidermek ve alanın entelektüel yapısını

bütüncül bir şekilde ortaya koymak amacıyla bibliyometrik analiz yöntemini kullanmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına (AS) yanıt aranmaktadır:

- AS1: Yeşil dönüşümcü liderlik eksenindeki bilimsel üretimin kronolojik gelişimi ve büyüme eğilimi nasıldır?
- AS2: Yeşil dönüşümcü liderlik alanının entelektüel gelişimine yön veren en üretken yazarlar, ülkeler ve kurumlar hangileridir?
- AS3: Literatürde yeşil dönüşümcü liderlik kavramı ile en sık birlikte kullanılan anahtar kelimeler nelerdir ve kavramsal yapı nasıl kümelenmektedir?
- AS4: Araştırma alanını besleyen temel kaynaklar incelendiğinde, bu liderlik türünün teorik kökleri hangi disiplinlere dayanmaktadır?

3. Metodoloji

Bu çalışma, yeşil dönüşümcü liderlik alanındaki bilimsel bilgi birikimini haritalandırmak, temel eğilimleri belirlemek ve kavramın entelektüel yapısını bütüncül bir perspektifle ortaya koymak amacıyla bibliyometrik analiz yöntemini temel alan nicel bir araştırma deseniyle kurgulanmıştır. Bibliyometrik analiz, çeşitli disiplinlere özgü çalışmaların karşılıklı ilişki ve etkileşim açısından değerlendirilebilmesi için matematiksel ve istatistiksel araçlar kullanılarak gerçekleştirilen nicel bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem ile araştırmacılar bir konunun literatürdeki yayılımını takip ederek yörüngesini izleyebilmektedirler (Ninkov vd., 2022). Bilimsel çalışmalara ait meta veriler (konu, yazar, kurum, ülke, yayın türü, atıf vb.) istatistiksel olarak analiz edilerek, bu çalışmalar arasındaki ilişkiler tanımlanabilmektedir (Broadus, 1987; Donthu vd., 2021; Pritchard, 1969). Geleneksel literatür taramalarından farklı olarak bu yöntem, büyük veri setleri içerisindeki sosyal işbirliği ağlarını ve tematik değişimleri objektif bir şekilde ortaya koyma imkânı sağlamaktadır (Kirby, 2023; van Eck ve Waltman, 2010).

Araştırmanın veri seti, sosyal bilimler alanında en yüksek etki faktörüne sahip dergileri kapsamı, veri kalitesinin yüksekliği ve atıf analizleri için sunduğu standartlaştırılmış meta veriler nedeniyle Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanından elde edilmiştir. Veri toplama ve eleme sürecinde, araştırmanın şeffaflığını ve tekrarlanabilirliğini sağlamak amacıyla PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) protokolü izlenmiştir. Kavramsal çerçevenin zenginliğini kapsamak adına, "Green transformational leadership", "Environmentally specific transformational leadership" ve "Ecological transformational leadership" anahtar kelimeleri Boolean operatörleri (OR) kullanılarak taranmıştır. 1996–2025 dönemini kapsayan tarama, [Haziran, 2025] tarihinde gerçekleştirilmiş; 2025 yılı verileri yılın ilk yarısıyla sınırlı olacak şekilde toplam 1.386 akademik kayda ulaşılmıştır. Elde edilen veri seti üzerinde, araştırmanın niteliğini artırmak amacıyla kademeli bir eleme stratejisi uygulanmıştır. İlk aşamada, veri setinin akademik niteliğini korumak ve yalnızca orijinal bilgi üretimini temsil eden çalışmaları analize dahil etmek amacıyla belge türü filtrelemesi yapılmıştır. Bu süreçte, makale (article) niteliği taşımayan konferans bildirileri, kitap bölümleri, editoryal notlar ve düzeltmelerden oluşan 111 kayıt hariç tutulmuş; geriye kalan 1.275 çalışma incelemeye alınmıştır. İkinci aşamada, bibliyometrik analizde dil birliğini sağlamak amacıyla dil filtrelemesi uygulanmıştır. İngilizce dışında yayınlanmış olan 19 çalışma veri setinden çıkarılmış ve 1.256 adet İngilizce makale, nihai analiz birimi olarak belirlenmiştir. Nihai veri setinin analizi, bibliyometrik incelemelerde yaygın olarak kullanılan ve R tabanlı çalışan Bibliometrix paketinin grafiksel arayüzü olan Biblioshiny üzerinden gerçekleştirilmiştir. Alanın zamansal gelişimini ve yıllara göre bilimsel üretim performansını ortaya koymak amacıyla yıllık bilimsel üretim analizi uygulanmıştır. Araştırma alanındaki temel aktörleri, üretkenlik düzeylerini ve bilimsel işbirliği yapısını incelemek için ortak yazarlık ağı ve ülkelerarası işbirliği ağı analizleri kullanılmıştır. Literatürün kavramsal çerçevesini görünür kılmak adına, çalışmalarda birlikte kullanılan tematik örüntüleri belirleyen ortak varlık analizi ile temaların olgunluk ve önem düzeylerini sınıflandıran tematik harita değerlendirilmiştir. Son olarak, araştırma alanını şekillendiren entelektüel temelleri, kurucu çalışmaların kümelenmesini ve alana yön veren teorik kaynakları belirlemek üzere ortak atıf ağı analizi yürütülmüştür. Bu bütüncül analiz seti, yeşil dönüşümcü liderlik literatürünün yapısal, kavramsal ve entelektüel mimarisini çok boyutlu ve sistematik bir şekilde ortaya koymayı mümkün kılmıştır.

4. Bulgular

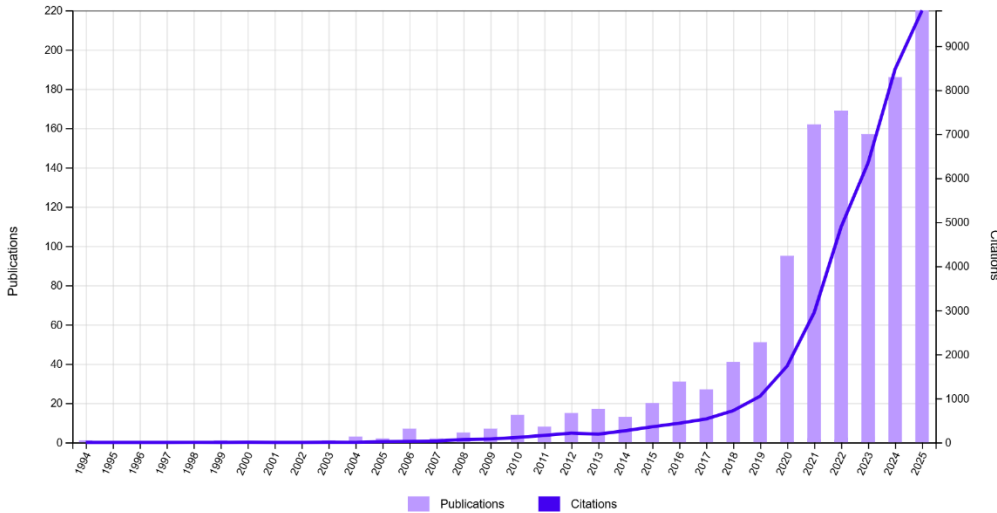
4.1. Yıllara Göre Bilimsel Üretim ve Atıf Eğilimleri

Yeşil dönüşümcü liderlik alanının zamansal gelişimini ve yıllara göre bilimsel üretim performansını ortaya koymak amacıyla analize dahil edilen veri setine ilişkin temel bilgilere yer verilmiş bu bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Yeşil Dönüşümcü Liderlik Alanına İlişkin Temel Bibliyometrik Göstergeler

Yıllık Büyüme Oranı %	0,00
Ortalama Doküman Yaşı	3,68
Doküman Başına Ortalama Atıf	27,35
Referanslar	48590,00
Anahtar Kelimeler (ID)	1355,00
Yazarların Anahtar Kelimeleri(DE)	2684,00
Yazar Sayısı	3612,00
Tek Yazarlı Doküman Sayısı	116,00
Tek yazarlı işbirliği Sayısı	132,00
Ortak Yazarlı İşbirliği Sayısı	3,60
Uluslararası Ortak Yazarlık %	31,77

Tablo 1’de yer alan göstergeler, yeşil dönüşümcü liderlik literatürünün genç ancak hızla görünürlük kazanan bir araştırma alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Yıllık büyüme oranının düşük görünmesine karşın, ortalama doküman yaşının 3,68 olması, literatürün dinamik ve güncel bir üretim yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Doküman başına düşen 27,35 atıf, alana yönelik akademik ilginin yüksekliğine ve bu araştırma temasının sürdürülebilirlik odaklı küresel tartışmalarla güçlü biçimde ilişkili olduğuna işaret etmektedir. Referans sayısının 48.590 gibi yüksek bir düzeyde gerçekleşmesi, çalışmalarda geniş ve çok disiplinli bir kuramsal temelin kullanıldığını göstermektedir. Anahtar kelime çeşitliliği (ID: 1355; DE: 2684), alanın kavramsal olarak genişleyen ve farklı alt temalar etrafında şekillenen bir yapıya sahip olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte 3.612 yazarın katkıda bulunması ve uluslararası ortak yazarlık oranının %31,77 olması, literatürün güçlü bir küresel işbirliği ağı tarafından desteklendiğini göstermektedir. Tek yazarlı çalışmaların sınırlı olması, araştırmaların büyük ölçüde ortak yazarlığa dayalı bir üretim pratiği içinde yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Genel olarak tablo, yeşil dönüşümcü liderlik alanının güncel, çok disiplinli ve uluslararası işbirliğiyle güçlenen bir araştırma ekosistemi içinde şekillendiğini göstermektedir. Yeşil dönüşümcü liderlik alanındaki bilimsel üretim hacminin yıllara göre değişim seyri Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Yıllara Göre Yayın ve Atıf Sayıları

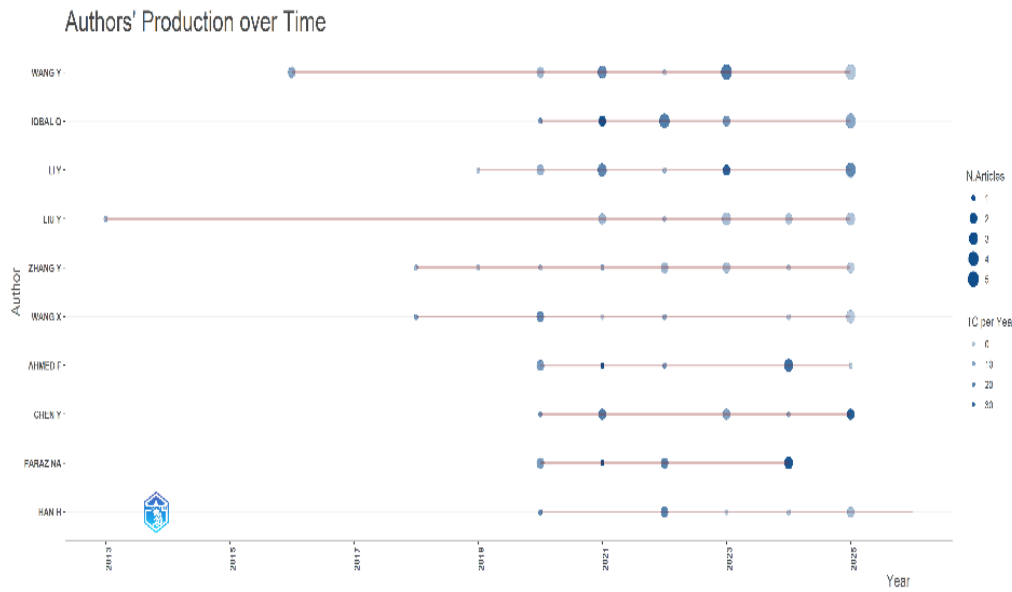
Şekil 1 incelendiğinde, literatürün gelişim sürecinin üç farklı dönemde ele alınabileceği görülmektedir. 1996 ile 2012 yılları arasında kapsayan ilk dönem, konunun henüz kavramsal olarak olgunlaşmadığı ve yıllık üretim sayısının oldukça sınırlı kaldığı "kuluçka dönemi" olarak nitelendirilebilir. Bu dönemde yapılan çalışmalar, genellikle genel liderlik teorileri içinde çevreye yapılan atıflarla sınırlı kalmıştır. 2013 yılı, literatür için kritik bir kırılma noktasıdır. Özellikle Robertson ve Barling'in (2013) çevreye özgü dönüşümcü liderlik kavramını netleştirmesi ve Chen ve Chang'ın (2013) yeşil inovasyon ile liderlik arasındaki ilişkiyi kurmasıyla birlikte, 2013-2018 yılları arasında düzenli bir artış eğilimi başlamıştır. Bu dönem, kavramın teorik sınırlarının çizildiği ve ampirik çalışmaların başladığı "gelişme dönemi" olarak değerlendirilmektedir. 2019 yılından itibaren ise literatürde geometrik bir artış yaşandığı ve yıllık yayın sayısının hızla yükselerek 2024 yılında zirveye ulaştığı görülmektedir. Şekil 1'deki bu keskin yükseliş, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın (SDGs) küresel iş dünyasındaki yansıması, Yeşil Mutabakat süreçleri ve pandemi sonrası artan sürdürülebilirlik farkındalığı

ile paralellik göstermektedir. 2020-2024 yılları arasında üretilen yayınların toplam veri setinin büyük bir çoğunluğunu oluşturması, Yeşil Dönüşümcü Liderliğin güncel yönetim yazınındaki en dinamik ve popüler çalışma alanlarından biri olduğunu kanıtlamaktadır. Grafikte 2025 yılı verilerinde görülen kısmi düşüş ise veri toplama tarihinin henüz yılın tamamlanmadan (Ocak-Kasım arası) gerçekleşmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Atıf hacmindeki artış, alanın entelektüel birikiminin olgunlaşmaya başladığını ve kavramın giderek merkezileşen bir araştırma teması haline geldiğini göstermektedir. Bu bulgular, AS1 kapsamında ele alınan “alanın kronolojik gelişimi ve büyüme eğilimini” açık bir şekilde doğrulamaktadır.

4.2. Alanın Sosyal Yapısı

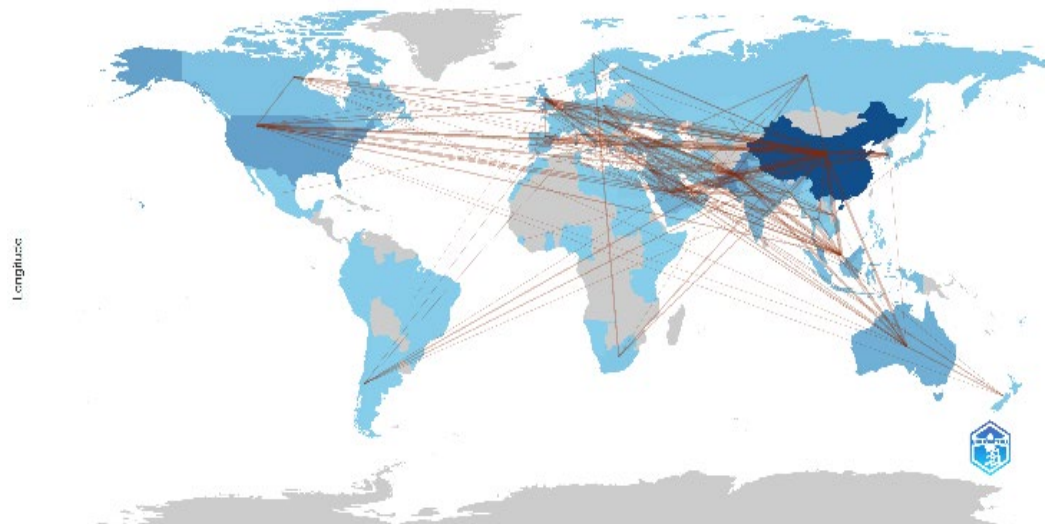
Yeşil dönüşümcü liderlik alanının sosyal yapısını ortaya koymak amacıyla en üretken yazar listesi ve ülkeler arası işbirliği ağı Şekil 2 ve Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 2. En Üretken Yazarlar

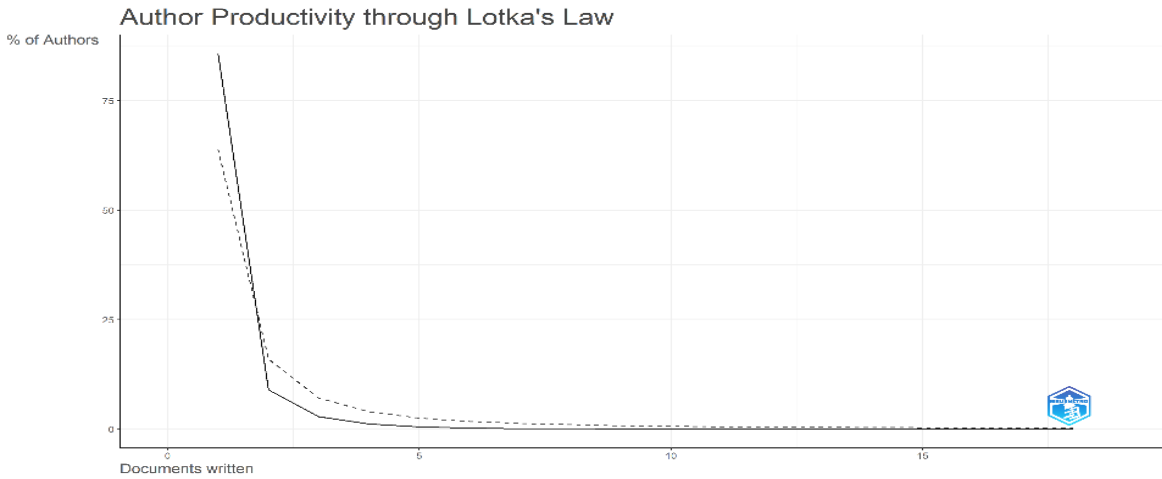
Şekil 2’de yer alan yazar üretkenliği analizi, yeşil dönüşümcü liderlik alanındaki temel araştırmacıların zaman içindeki yayın ve etki düzeylerini göstermektedir. Bulgular, üretimin özellikle 2018 sonrası belirgin biçimde yoğunlaştığını ve alanın bu dönemde hızla olgunlaştığını ortaya koymaktadır. YANG Y., CHEN Y.-S., LIT Y. ve ZHANG D. gibi araştırmacıların hem süreklilik gösteren yayın pratikleri hem de yüksek atıf yoğunluğu ile literatürün çekirdek aktörlerini oluşturduğu görülmektedir. Bazı yazarlar sınırlı sayıda yayın üretse de yüksek atıf değerleri ile öne çıkmış, bu durum belirli çalışmaların alanın yönünü belirleyen bir işlev üstlendiğini göstermiştir. Genel olarak grafik, literatürde çekirdek-çevre yapısının oluştuğunu ve araştırmacılar arasında üretim sürekliliğinin farklılaştığını göstermektedir.

Şekil 3. Ülkelerarası İşbirliği Ağı

Ülkeler arası işbirliği ağı incelendiğinde ise, alanın çok merkezli bir uluslararası işbirliği yapısı içinde geliştiği görülmektedir. Çin, yüksek yayın hacmi ile literatürün önemli üretim merkezlerinden biri olurken; ABD ve Avrupa ülkeleri, daha çok uluslararası ortak yazarlık bağlantıları üzerinden alana entelektüel katkı sunmaktadır. Bu çerçevede Asya ülkeleri üretkenlik açısından baskın bir konumda yer alırken, Batı ülkeleri ağı bağlayıcı düğümleri olarak farklı kümeler arasında köprü rolü üstlenmektedir. Bu yapısal görünüm, yeşil dönüşümcü liderlik araştırmalarının küresel ölçekte genişleyen, çok katmanlı ve etkileşime açık bir işbirliği mimarisine sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, AS2 kapsamında ele alınan “alanın entelektüel gelişimine yön veren aktörlerin kimler olduğu ve işbirliği ağlarının nasıl biçimlendiği” sorusu açık biçimde yanıtlanmaktadır. Hem yazar hem de ülke düzeyindeki analizler, alanın gelişiminde belirleyici olan çekirdek araştırmacıları, bölgesel üretim merkezlerini ve literatürü bir arada tutan uluslararası işbirliği bağlarını görünür kılmaktadır.

Şekil 4. Lotka Yasası

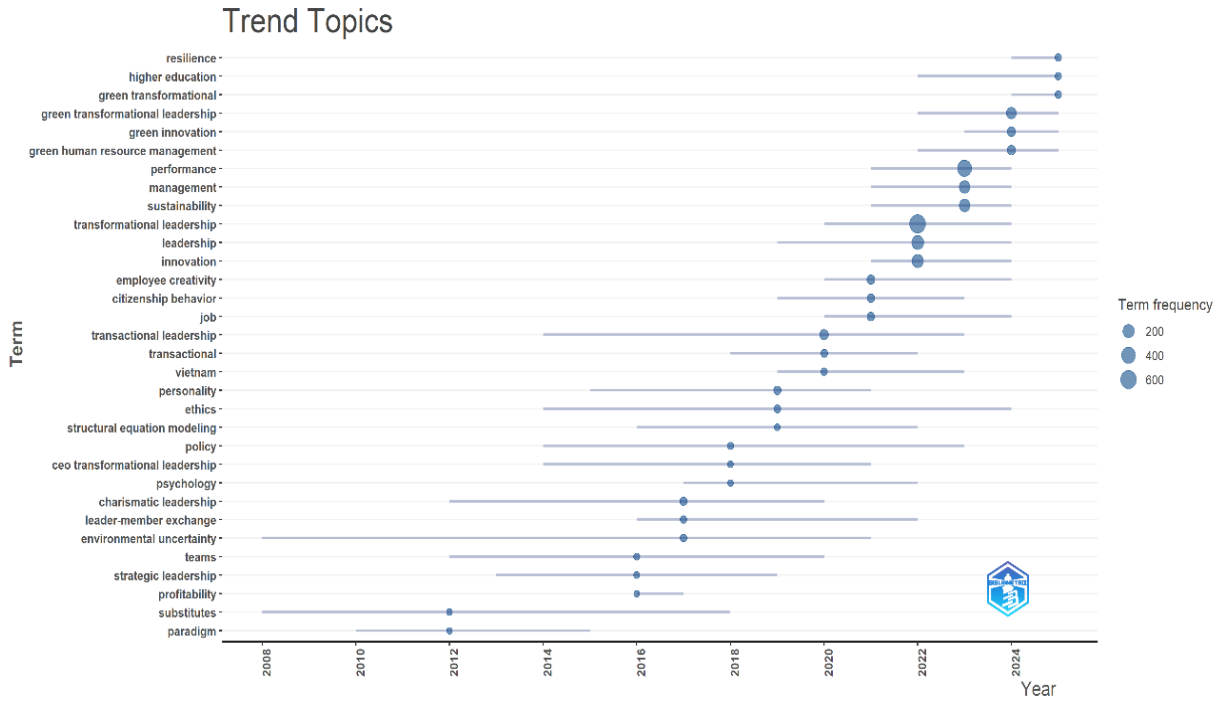

Yazar üretkenliği ve literatüre katkı sıklığı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Lotka Yasası analizi uygulanmıştır. Şekil 4'te görüldüğü üzere, yazarların yayın sayıları ile bu yazarların toplam popülasyon içindeki yüzdeleri arasında ters orantılı bir dağılım söz konusudur. Grafikteki kesikli çizgi teorik olarak beklenen Lotka dağılımını, sürekli çizgi ise mevcut veri setindeki gözlemlenen dağılımı temsil etmektedir. Analiz sonuçları, incelenen alandaki yazarların büyük çoğunluğunun (%75'in üzerinde) tek bir çalışma ile literatüre katkı sağladığını göstermektedir. Yayın sayısı arttıkça yazar oranının keskin bir ivmeyle düştüğü gözlemlenmiştir. Gözlemlenen verinin teorik eğri ile gösterdiği yakın uyum, ilgili araştırma alanının bilimsel üretkenlik açısından klasik Lotka Yasası prensipleriyle örtüştüğünü kanıtlamaktadır. Bu durum, alanda az sayıda 'çekirdek' yazarın yüksek üretkenliğe sahip olduğunu, buna karşın araştırmacı havuzunun büyük bir kısmının geçici katkı sunan yazarlardan oluştuğunu ortaya koymaktadır.

4.3. Alanın Kavramsal Yapısı

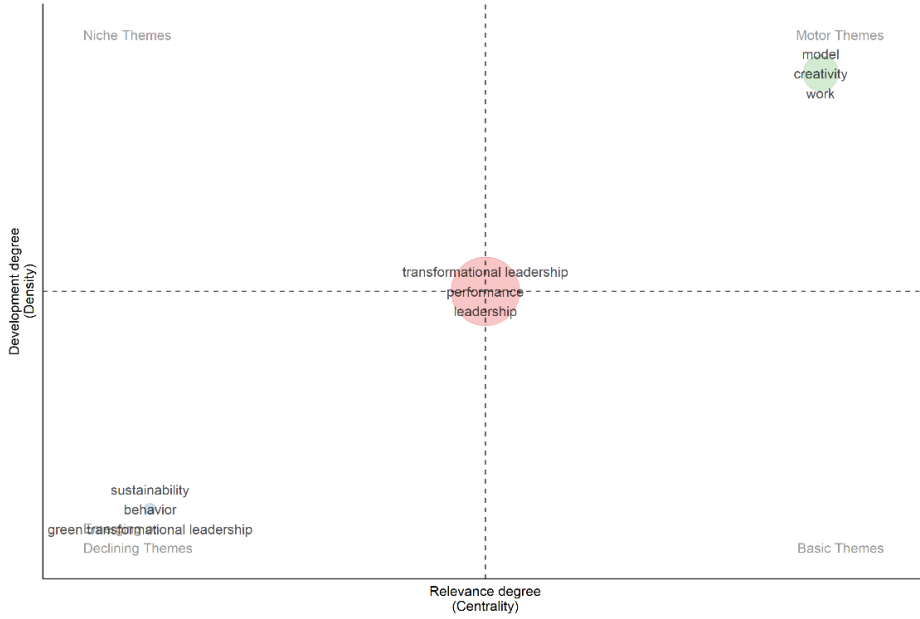
Yeşil dönüşümcü liderlik alanının kavramsal yapısını ortaya koymak amacıyla en etkili kelimeler, ortak varlık analizi ve tematik harita Şekil 5, Şekil 6 ve Şekil 7'de gösterilmiştir.

Şekil 5. En Etkili Kelimeler

Araştırma alanının zamansal evrimini ve tematik yönelimlerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen 'Trend Topics' analizi (Şekil 5), literatürün odak noktasında belirgin bir paradigma değişimi yaşandığını göstermektedir. Şekil 5'te yer alan kronolojik akış incelendiğinde, çalışma alanının 2010'lu yılların başında 'stratejik liderlik', 'kârlılık' ve 'takımlar' gibi daha geleneksel ve performansa dayalı yönetim kavramları etrafında şekillendiği görülmektedir. 2016-2020 döneminde ise odağın metodolojik bir olgunlaşma ile birlikte 'Yapısal Eşitlik Modellemesi' gibi teknik terimlere ve 'etik', 'kişilik' 'dönüştürücü liderlik' gibi davranışsal değişkenlere kaydığı gözlemlenmiştir. Analizin en çarpıcı bulgusu, son dönemde (2020-2024) ortaya çıkan 'yeşil' ve 'sürdürülebilirlik' odaklı kavramların literatürü domine etmeye başlamasıdır. Şeklin üst kısmında yer alan 'yeşil inovasyon', 'yeşil dönüşümcü liderlik' ve 'yeşil insan kaynakları yönetimi' kavramları, alanın güncel çevresel sorunlara ve sürdürülebilirlik hedeflerine entegre olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca, listenin en üst sırasında yer alan 'dayanıklılık' kavramının son yıllardaki yükselişi, küresel krizler sonrası örgütsel dayanıklılığın akademik ilgiyi üzerine çeken en güncel konu haline geldiğini işaret etmektedir. Yazında 'dayanıklılık' temasının belirginleşmesi, yeşil dönüşümcü liderlik literatürünün odağının yalnızca çevresel performans çıktılarından, belirsizlik ve kesintiler altında örgütsel sürekliliği mümkün kılan dayanıklılık kapasitesine doğru genişlediğine işaret etmektedir. Bu tematik kayma, COVID-19 sonrası dönemde işletmelerin sürdürülebilirliği yalnızca "çevreci uygulamalar" seti olarak değil; tedarik, operasyon ve paydaş ekosistemindeki şoklara karşı uyumlanma, toparlanma ve yeniden yapılandırma yeteneğiyle birlikte ele alma eğiliminin güçlenmesiyle açıklanabilir. Yeşil dönüşümcü liderlik, kaynak verimliliği ve çevre odaklı inovasyonu teşvik ederken aynı zamanda öğrenme, esneklik ve problem çözme gibi mikro-düzey davranışları besleyerek örgütün dışsal şoklara yanıt verebilme kapasitesini artıran bir mekanizma olarak konumlanmaktadır. Dolayısıyla bulgular, liderlik yaklaşımının statik bir yönetsel pratikten ziyade, sürdürülebilir değer yaratımını dinamik yetkinlikler ve kriz bağlamı içinde açıklayan daha kapsamlı bir kuramsal çerçeveye doğru evrildiğini düşündürmektedir.

Şekil 7. Tematik Harita

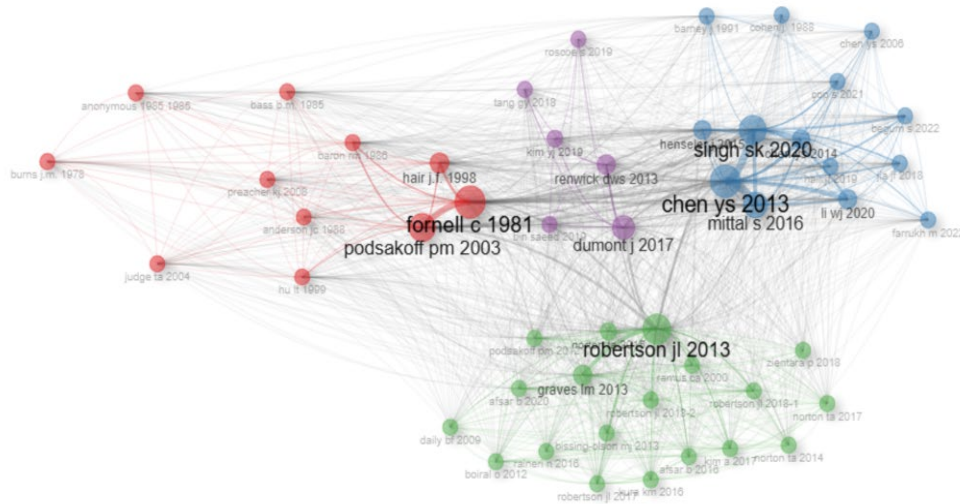

Alanın kavramsal yapısını inceleyen tematik harita analizi, literatürün yapısal dinamiklerini üç ana grupta ortaya koymaktadır. Sağ üst kadranda yer alan yaratıcı çalışma kavramı, yüksek yoğunluk ve merkezilik değerleriyle alanın teorik omurgasını oluşturan 'motor tema' olarak öne çıkarken; diyagramın tam merkezine yerleşen dönüştürücü liderlik ve performans kümeleri, farklı araştırma akımlarını birbirine bağlayan ve literatürün genelinde geçerliliği olan 'köprü' unsurlar olarak işlev görmektedir. Sol alt kadranda konumlanan yeşil dönüşümcü liderlik ve sürdürülebilirlik kavramları ise, trend analizi bulgularıyla birlikte değerlendirildiğinde, literatürün henüz teorik doygunluğa ulaşmamış ancak gelecekte ana akımı belirleme potansiyeli en yüksek olan 'yeni filizlenen' (emerging) araştırma alanını temsil etmektedir. Bu bulgular, AS3 kapsamında ele alınan “literatürde yeşil dönüşümcü liderlik kavramı ile en sık birlikte kullanılan anahtar kelimelerin neler olduğu ve kavramsal yapının nasıl kümelendiği” sorusunu yanıtlamakta; alanın dönüşümcü liderlik–performans, yeşil inovasyon–çevresel/örgütsel performans ve sürdürülebilirlik–kurumsal sosyal sorumluluk eksenlerinde kümelenen üç ana kavramsal eksen etrafında örgütlendiğini göstermektedir.

4.4. Alanın Entelektüel Yapısı

Yeşil dönüşümcü liderlik alanının kavramsal yapısını ortaya koymak amacıyla ortak atıf analizi ve en etkili dergiler Şekil 8 ve Şekil 9’da gösterilmiştir.

Şekil 8. Ortak Atıf Analizi

Alanın entelektüel kökenlerini ve bilgi birikiminin dayandığı referans sistemini haritalandıran ortak atıf ağı, literatürün teorik mimarisinin birbirini tamamlayan üç ana sütun üzerine inşa edildiğini ortaya koymaktadır. Ağın Fornell ve Larcker

ve makale üretiminin sınırlı sayıda 'çekirdek dergi' etrafında kümелendiği görülmektedir. Şekil 8'de gri alan ile belirtilen 'Çekirdek Kaynaklar' bölgesi, konuyla ilgili toplam yayın hacminin en önemli kısmını (genellikle 1/3'ünü) barındıran öncelikli dergileri kapsamaktadır. Analiz sonuçlarına göre, 'Sustainability', 'Frontiers in Psychology' ve 'Journal of Cleaner Production' dergileri, bu araştırma alanının çekirdek niteliğindeki kaynaklarıdır. Eğrinin sağa doğru uzayan kısmı ise, konunun çok çeşitli dergilerde de ele alındığını, ancak teorik tartışmaların ana gövdesinin söz konusu çekirdek grupta şekillendiğini kanıtlamaktadır. Bu çerçevede elde edilen ortak atıf ve kaynak analizi bulguları, AS4 kapsamında yöneltilen "araştırma alanını besleyen temel kaynaklar incelendiğinde, bu liderlik türünün teorik köklerinin hangi disiplinlere dayandığı" sorusunu da açıklığa kavuşturarak, yeşil dönüşümcü liderlik alanının teorik olarak dönüşümcü liderlik, örgütsel davranış ve örgütsel psikoloji, yeşil inovasyon ve sürdürülebilirlik ile kurumsal sosyal sorumluluk literatürlerinin kesişiminde konumlandığını ortaya koymaktadır.

5. Sonuç

Yeşil dönüşümcü liderlik literatürünün yapısal ve entelektüel temellerini nesnel bir zeminde ortaya koymak amacıyla kurgulanan bu çalışmada, bibliyometrik analiz yöntemleri benimsenmiştir. Analiz sürecinde yıllık bilimsel üretim, yazar ve ülke üretkenliği gibi performans göstergelerinin yanı sıra; literatürün bilişsel yapısını ortaya koyan bilimsel haritalama teknikleri ve alanın yapısal özelliklerini test eden Lotka ve Bradford yasaları kullanılmıştır. Nitekim analiz bulguları, Lotka Yasası ile uyumlu olarak bilimsel üretimin sınırlı sayıda uzman araştırmacı tarafından gerçekleştirildiğini ve alanın kuramsal gelişiminin henüz çekirdek bir yazar grubu tarafından yönlendirildiğini göstermektedir. Benzer şekilde Bradford Yasası bulguları, yayınların çevre yönetimi ve örgütsel davranış odaklı az sayıda yüksek etkili "çekirdek dergide" yoğunlaştığını, bu durumun da alanın kurumsal bilgi üretim ekosisteminin belirgin bir merkezileşme eğiliminde olduğunu kanıtlamaktadır. Elde edilen bütüncül bulgular, yeşil dönüşümcü liderlik literatürünün özellikle 2015 sonrasında belirgin bir ivme kazandığını ve sürdürülebilirlik gündeminin yükselişiyle paralel olarak stratejik bir araştırma eksenine dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Yapılan tematik analizler, kavramın çevresel performans, yeşil inovasyon ve örgütsel öğrenme gibi çok boyutlu temalarla bütünleştiğini gösterirken; eş-atıf analizleri alanın entelektüel köklerinin Bass ve Avolio (2004)'nın dönüşümcü liderlik kuramı, Robertson ve Barling (2013)'in çevresel psikoloji çalışmaları ve Hart (1995)'in doğal kaynak temelli görüşü üzerine inşa edildiğini doğrulamaktadır. Bu teorik ve yapısal görünüm, kurumsal ve uygulayıcı düzeyde kritik politika önerilerine işaret etmektedir. Bu bağlamda, liderlik geliştirme programlarının çalışanlarda yeşil öz-yeterlilik ve vizyon oluşturacak şekilde yeniden tasarlanması, İK süreçlerine yeşil performans göstergelerinin entegre edilmesi ve sürdürülebilirlik odaklı Ar-Ge yatırımlarının artırılması, yeşil dönüşümcü liderliğin örgütsel çıktıları maksimize etmek için elzemdir. Çalışma, sunduğu kapsamlı perspektife rağmen veri setinin yalnızca WoS ile sınırlı olması ve sadece İngilizce yayınları kapsamaması nedeniyle literatürün çok dilli ve yerel gelişimini tam olarak yansıtamama gibi kısıtlara sahiptir. Ayrıca bibliyometrik yöntemin doğası gereği, derinlemesine nitel çıkarımların yapılamaması bir diğer sınırlılıktır.

Bu çalışmanın bibliyometrik bulguları, yeşil dönüşümcü liderlik literatürünün yalnızca çalışan tutumları ve genel performans çıktıları ekseninde ilerlemediğini; aynı zamanda giderek daha belirgin biçimde yeşil inovasyon ve örgütsel dayanıklılık temalarına doğru genişlediğini göstermektedir (bkz. Şekil 5–6). Bu nedenle gelecek araştırmaların, yeşil dönüşümcü liderliğin kriz ve belirsizlik koşullarında örgütlerin uyumlanma, toparlanma ve yeniden yapılanma kapasitesini hangi mekanizmalar üzerinden güçlendirdiğini açıklığa kavuşturması önemlidir. Özellikle örgütsel öğrenme, çeviklik ve problem çözme kapasitesi gibi mikro-temelli süreçlerin, liderlikten dayanıklılığa uzanan ilişkide aracılık rolü daha sistematik biçimde test edilebilir. Benzer şekilde, Şekil 6'da gözlenen kümelenme ayrışması, alanın odağının giderek "liderlik-performans" hattından "liderlik-(yeşil) inovasyon" hattına kaydına işaret etmektedir. Bu bağlamda gelecek çalışmalar, yeşil dönüşümcü liderliğin yeşil ürün ve süreç inovasyonu üzerindeki etkisini açıklayan ara değişkenleri (ör. yeşil yaratıcı öz-yeterlilik, yeşil psikolojik güvenlik, yeşil iklim) daha net biçimde modellemeli; inovasyonun da hangi koşullarda dayanıklılık ve sürdürülebilir değer yaratımına dönüştüğünü incelemelidir. Ayrıca bu ilişkilerin, sektörün teknoloji yoğunluğu, rekabet şiddeti, düzenleyici baskı ve paydaş talepleri gibi bağlamsal sınır koşullarına göre nasıl farklılaştığına odaklanan çalışmalar, literatürdeki "neden bu yöne evrildi?" sorusuna daha güçlü yanıtlar üretecektir. Son olarak, dijitalleşme ve yapay zekâ gibi başlıkların spekülasyon kalmaması için, gelecek araştırmaların bu unsurları somutlaştırarak "dijital olgunluk", "veri-temelli karar verme kapasitesi" veya "analitik yetkinlikler" gibi ölçülebilir yapılar üzerinden ele alması ve bu değişkenlerin yeşil dönüşümcü liderlik-inovasyon-dayanıklılık ilişkilerinde düzenleyici rol oynayıp oynamadığını sınaması önerilir. Buna ek olarak, birey-takım-örgüt düzeylerini birlikte ele alan çok düzeyli modellerin kullanılması, yeşil dönüşümcü liderliğin etkilerinin hangi düzeyde daha güçlü ortaya çıktığını ve örgütsel sonuçlara nasıl taşındığını görünür kılacaktır. Bu doğrultuda, gelecek çalışmaların bulgu-temelli, test edilebilir kuramsal modeller kurması; alanın betimleyici haritalandırmadan çıkarak açıklayıcı ve öngörü üretici bir araştırma alanına doğru evrilmesine katkı sağlayacaktır.

Ethical Declaration / Etik Beyanı

It is declared that scientific and ethical principles were adhered to during the execution and writing of this study, and that all sources used have been appropriately cited. / Bu çalışmanın yürütülmesi ve yazılması sırasında bilimsel ve etik ilkelere bağlı kalındığı ve kullanılan tüm kaynakların uygun şekilde alıntılanmış olduğu beyan edilir.

Declaration Regarding the Use of Artificial Intelligence / Yapay Zeka Kullanımı ile İlgili Beyan

The authors commit to adhering to ethical principles, transparency, and responsibility in the use of artificial intelligence tools, ensuring their academic responsibility. / Yazarlar, yapay zeka araçlarının kullanımında etik ilkelere, şeffaflığa ve sorumluluğa bağlı kalarak akademik sorumluluklarını yerine getireceklerini taahhüt ederler.

Declaration of Conflicting Interests / Çıkar Çatışması Beyanı

The authors declared no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article. / Yazarlar, bu makalenin araştırması, yazarlığı ve/veya yayınlanması ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Funding / Fon Kullanımı

The authors received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article. / Yazarlar, bu makalenin araştırması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamışlardır.

Authors' Contributions / Yazarların Katkıları

Design of the Research / Araştırmanın Tasarımı: M. Öztürk (+), M. A. Deliktaş (-)

Data Collection / Veri Toplama: M. Öztürk (+), M. A. Deliktaş (-)

Data Analysis / Veri Analizi: M. Öztürk (+), M. A. Deliktaş (-)

Article Writing / Makale Yazımı: M. Öztürk (+), M. A. Deliktaş (+)

Article Submission and/or Revision / Makale Yükleme ve/veya Revizyonu: M. Öztürk (+), M. A. Deliktaş (+)

Note: The + and - symbols indicate whether authors contributed or did not contribute, respectively. / + ve - sembolleri sırasıyla yazarların katkıda bulunduğunu veya katkıda bulunmadığını gösterir.

Kaynakça

- Al-Ghazali, B. M., Gelaidan, H. M., Shah, S. H. A., & Amjad, R. (2022). *Green transformational leadership and green creativity? The mediating role of green thinking and green organizational identity in SMEs*. *Frontiers in Psychology*, 13, 1–12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.977998>
- Avolio, B. J., & Bass, B. M. (2004). *Multifactor leadership questionnaire: Manual and sampler set* (3rd ed.). Mindgarden.
- Bansal, P., & Song, H.-C. (2017). Similar but not the same: Differentiating corporate sustainability from corporate responsibility. *Academy of Management Annals*, 11(1), 105–149. <https://doi.org/10.5465/annals.2015.0095>
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectations*. Free Press.
- Bass, B. M. (1990). From transactional to transformational leadership: Learning to share the vision. *Organizational Dynamics*, 18(3), 19–31. [https://doi.org/10.1016/0090-2616\(90\)90061-S](https://doi.org/10.1016/0090-2616(90)90061-S)
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Begum, S., Ashfaq, M., Xia, E., & Awan, U. (2022). Does green transformational leadership lead to green innovation? The role of green thinking and creative process engagement. *Business Strategy and the Environment*, 31(1), 580–597. <https://doi.org/10.1002/bse.2911>
- Broadus, R. N. (1987). Toward a definition of “bibliometrics.” *Scientometrics*, 12(5), 373–379. <https://doi.org/10.1007/BF02016680>
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.

- Burns, J. M. (2004). *Transforming leadership: A new pursuit of happiness*. Grove Press.
- Celepli Sütbaş, M. C., & Güzeller, C. (2025). Yeşil dönüştürücü liderliğin önemi: Sistematik bir literatür taraması ve bibliyometrik analiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 143–159. <https://doi.org/10.47542/sauied.1672847>
- Chen, Y. S., & Chang, C. H. (2013). The determinants of green product development performance: Green dynamic capabilities, green transformational leadership, and green creativity. *Journal of Business Ethics*, 116(1), 107–119. <https://doi.org/10.1007/s10551-012-1452-x>
- Chen, Y., Tang, G., Jin, J., Xie, Q., & Li, J. (2014). CEOs' transformational leadership and product innovation performance: The roles of corporate entrepreneurship and technology orientation. *Journal of Product Innovation Management*, 31, 2–17. <https://doi.org/10.1111/jpim.12188>
- Cui, R., Wang, J., & Zhou, C. (2023). Exploring the linkages of green transformational leadership, organizational green learning, and radical green innovation. *Business Strategy and the Environment*, 32(1), 185–199. <https://doi.org/10.1002/bse.3124>
- Çankaya, M. (2024). WoS veri tabanında yer alan dönüştürücü liderlik konulu akademik çalışmaların bibliyometrik analizi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 79–91. <https://doi.org/10.29157/etusbed.1432616>
- Demirel, P., & Kesidou, E. (2019). Sustainability-oriented capabilities for eco-innovation: Meeting the regulatory, technology, and market demands. *Business Strategy and the Environment*, 28(5), 847–857. <https://doi.org/10.1002/bse.2286>
- Doan, H. H., & Wu, W. (2025). Research hotspots and trends in green transformational leadership: A bibliometric and visualized analysis. *Human Systems Management*, 44(5), 836–851. <https://doi.org/10.1177/01672533251331499>
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285–296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>
- Eren, E., Özdemirci, A. (2024). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. Beta Basım. İstanbul.
- Friede, G., Busch, T., & Bassen, A. (2015). ESG and financial performance: Aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 5(4), 210–233. <https://doi.org/10.1080/20430795.2015.1118917>
- Graves, L. M., Sarkis, J., & Zhu, Q. (2013). How transformational leadership and employee motivation combine to predict employee proenvironmental behaviors in China. *Journal of Environmental Psychology*, 35, 81–91. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2013.05.002>
- Hart, S. L. (1995). A natural-resource-based view of the firm. *Academy of Management Review*, 20(4), 986–1014. <https://doi.org/10.5465/amr.1995.9512280033>
- Jamian, N. F., Mohd Jidi, M., Bashirun, S. N., Mohd Razali, M., & Mohd Zani, A. (2023). A bibliometric review on green transformational leadership. In *The 8th Southeast Asia International Philanthropy Conference 2023 e-Proceedings* (p. 39).
- Kirby, A. (2023). Exploratory bibliometrics: Using VOSviewer as a preliminary research tool. *Publications*, 11(1), 10. <https://doi.org/10.3390/publications11010010>
- Li, Z., Xue, J., Li, R., Chen, H., & Wang, T. (2020). Environmentally specific transformational leadership and employee's pro-environmental behavior: The mediating roles of environmental passion and autonomous motivation. *Frontiers in Psychology*, 11, 1408. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01408>
- Liu, X., & Yu, X. (2023). Green transformational leadership and employee organizational citizenship behavior for the environment in the manufacturing industry: A social information processing perspective. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1097655>
- Lokhorst, A. M., Werner, C., Staats, H., van Dijk, E., & Gale, J. L. (2013). Commitment and behavior change: A meta-analysis and critical review of commitment-making strategies in environmental research. *Environment and Behavior*, 45(1), 3–34. <https://doi.org/10.1177/0013916511411477>
- Loorbach, D., & Wijsman, K. (2013). Business transition management: Exploring a new role for business in sustainability transitions. *Journal of Cleaner Production*, 45, 20–28. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.11.002>

- Mansoor, A., Farrukh, M., Lee, J.-K., & Jahan, S. (2021). Stimulation of employees' green creativity through green transformational leadership and management initiatives. *Sustainability*, 13(14), 7844. <https://doi.org/10.3390/su13147844>
- Mesaadah, M. A. M., & Al Awaysha, M. A. H. A. (2025). The impact of transformational leadership on institutional excellence: Civil service consumer corporation as a case study. In A. M. A. Musleh Al-Sartawi et al. (Eds.), *From machine learning to artificial intelligence: The modern machine intelligence approach for financial and economic inclusion* (pp. 1559–1578). Springer Nature Switzerland.
- Metcalfe, L., & Benn, S. (2013). Leadership for sustainability: An evolution of leadership ability. *Journal of Business Ethics*, 112(3), 369–384. <https://doi.org/10.1007/s10551-012-1278-6>
- Mittal, S., & Dhar, R. L. (2016). Effect of green transformational leadership on green creativity: A study of tourist hotels. *Tourism Management*, 57, 118–127. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2016.05.007>
- Niazi, U. I., Nisar, Q. A., Nasir, N., Naz, S., Haider, S., & Khan, W. (2023). Green HRM, green innovation and environmental performance: The role of green transformational leadership and green corporate social responsibility. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(15), 45353–45368. <https://doi.org/10.1007/s11356-023-25442-6>
- Ninkov, A., Frank, J. R., & Maggio, L. A. (2022). Bibliometrics: Methods for studying academic publishing. *Perspectives on Medical Education*, 11(3), 173–176. <https://doi.org/10.1007/s40037-021-00695-4>
- Oduncu, F., & Yıldız, İ. (2023). Web of Science database-based bibliometric analysis of international publications in the field of green transformational leadership. *International Journal of Commerce, Industry and Entrepreneurship Studies*, 3(2), 39–54.
- Peng, J., Nie, Q., & Hou, N. (2025). Linking leader expectations to employee green creativity: The critical roles of green intellectual stimulation and capital. *Journal of Intellectual Capital*, 26(3), 784–806. <https://doi.org/10.1108/JIC-06-2024-0172>
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25, 348–349.
- Robertson, J. L. (2018). The nature, measurement and nomological network of environmentally specific transformational leadership. *Journal of Business Ethics*, 151(4), 961–975. <https://doi.org/10.1007/s10551-017-3569-4>
- Robertson, J. L., & Barling, J. (2013). Greening organizations through leaders' influence on employees' pro-environmental behaviors. *Journal of Organizational Behavior*, 34(2), 176–194. <https://doi.org/10.1002/job.1820>
- Robertson, J. L., & Barling, J. (2017). Contrasting the nature and effects of environmentally specific and general transformational leadership. *Leadership & Organization Development Journal*, 38(1), 22–41. <https://doi.org/10.1108/LODJ-05-2015-0100>
- Sanusi, I., & Farida, I. (2023). Green transformational leadership: Systematic literature review. *Asian Journal of Economics and Business Management*, 2(2), 511–521. <https://doi.org/10.53402/ajebm.v2i2.314>
- Singh, S. K., Di Giudice, M., Chierici, R., & Graziano, D. (2020). Green innovation and environmental performance: The role of green transformational leadership and green human resource management. *Technological Forecasting and Social Change*, 150, 119762. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2019.119762>
- Sobaih, A. E. E., Hasanein, A., Gharbi, H., & Abu Elnasr, A. E. (2022). Going green together: Effects of green transformational leadership on employee green behaviour and environmental performance in the Saudi food industry. *Agriculture*, 12(8), 1100. <https://doi.org/10.3390/agriculture12081100>
- van Eck, N. J., & Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523–538. <https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3>